

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Tomek zaczął czytać:
Kochany Braciszku!

Warszawa, 10 maja 1907 roku.

Prawie rok nie odpisywałam na Twoje listy, z takim utęsknieniem przez nas oczekiwane. Ze względu na cenzurę, w korespondencji wysyłanej pocztą nie mogłam powiadomić Cię o pewnym tragicznym wydarzeniu. Dopiero teraz nadarzyła się okazja wysłania listu inną drogą. Przyjaciel Ojca wyjeżdża w sprawach handlowych za granicę i podjął się przemyścić mój list. Wyśle go z Niemiec.

Kochany Tomku, przede wszystkim muszę wyjaśnić przyczynę tych ostrożności. Otóż Zbyszek został aresztowany i zesłany na Sybir. Ty, Braciszku, najlepiej rozumiesz, jak strasznym ciosem było to dla nas wszystkich, a szczególnie dla Matki. Pamiętasz przecież – zawsze bardzo się obawiała wszelkich spisków politycznych! Gdy Pan Smuga zabrał Cię od nas do Twego Ojca, myślała, biedaczka, że skończyły się dla Niej utrapienia. Jakże cieszyła się potem, że jesteś bezpieczny z dala od Kraju w czasie rewolucji w Rosji i u nas w Królestwie Polskim! Mawiała wtedy, że masz we krwi rewolucyjnego ducha Twego Ojca i nie usiedziałybyś spokojnie podczas zamieszek. Mój Ojciec potakiwał. Stale nazywa Cię polskim patriotą.

Oczywiście Zbyszek, Witek i ja pragnęliśmy Ciebie naśladować. Po zawierusze 1905 roku wiele nadarzyło się ku temu okazji. Studenci, a za ich przykładem uczniowie szkół średnich rozpoczęli strajki szkolne, domagając się nauczycieli Polaków i nauczania w języku polskim. Zbyszek z grupą przyjaciół urządził strajk w swojej szkole. Dyrektor przestraszony buntem wezwał żandarmów. Aresztowali wielu uczniów, a wśród nich Zbyszka. Przyznał się do zorganizowania strajku, aby w ten sposób osłonić przyjaciół przed represjami. Nawet go nie sądzono. Po prostu w trybie administracyjnym zesłano na Sybir. Tylko jeden jedyny raz napisał do nas (...), lecz z listu biła bezgraniczna tęsknota za domem i Krajem. Biedny chłopiec!

Tomek nie dokończył czytania listu...

Alfred Szklarski, *Tajemnicza wyprawa Tomka*.
Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1988, s. 9-11.

1. Nadawca listu powiadamia adresata o:

- A) wybuchu rewolucji rosyjskiej
 B) sprawach rodzinnych
 C) roli uczniów w szkolnych strajkach
 D) utworzeniu Królestwa Polskiego

2. Według nadawcy listu do aresztowania Zbyszka przyczyniła się:

- A) patriotyczna postawa chłopca
 B) sytuacja w kraju
 C) niechęć chłopca do nauki
 D) atmosfera rodzinna

3. Bezpieczeństwo Tomka było zagwarantowane dzięki:

- A) działaniom jego ojca
 B) odwadze chłopca
 C) decyzji pana Smugi
 D) opuszczeniu ojczyzny

4. Mama niepokoiła się o Tomka ze względu na jego:

- A) charakter
 B) brak odpowiedzialności
 C) chęć naśladowania ojca
 D) patriotyzm

5. Obowiązująca cenzura spowodowała, że:

- A) list dotarł z dużym opóźnieniem
 B) przekazywane informacje były niepełne
 C) list należało przemyścić
 D) aresztowano autora listu

6. Intencją nadawcy listu było:

- A) przekazać tajne informacje
 B) ostrzec adresata przed niebezpieczeństwem
 C) odwołać się do solidarności rodzinnej adresata
 D) obudzić patriotyzm adresata

NAUKA O JĘZYKU

7. Prawidłowo wskazano (podkreślono) rdzeń w rodzinie wyrazów:

- A) okrzyknięty, krzyczce
 B) zajac, zajaczek
 C) zjedzony, zjadać
 D) zważyć, waga

8. W rdzeniu wyrazów pokrewnych *wiedzieć* – *wiadomość* występuje oboczność:

- A) a:e B) e:o
 C) dzi:d D) ć:ść

9. Prawidłowo nazwano część mowy:

- A) ponieważ – spójnik
 B) taki – zaimek
 C) chyba – przyimek
 D) stamtąd – partykuła

10. Prawidłowo określono formy rzeczownika w zdaniu:

- A) Patrzył w gwiazdy. – rodzaj żeński, mianownik
 B) Usiadł na ławce. – rodzaj żeński, celownik
 C) Nie miał przyjaciół. – rodzaj męski, biernik
 D) Przekazał coś ratownikom. – rodzaj męski, miejscownik

11. Nie mówimy:

- A) Pojadą tam koniami.
 B) Przemoknął na deszczu.
 C) Trzeba wylanczać prąd.
 D) Zaraz stłuczę tę filizankę.

12. Prawidłowo nazwano nieosobową formę czasownika:

- A) gotujący – imiesłów przymiotnikowy bierny
 B) wzięwszy – imiesłów przysłówkowy uprzedni
 C) zabrano – forma nieosobowa zakończona na –no
 D) idąc – imiesłów przysłówkowy współczesny

13. Błędnie utworzono imiesłów:

- A) jadłszy B) połknąłwszy
 C) zabierawszy D) pomógłwszy

14. Błędnie zbudowano zdanie:

- A) Idąc tędy, podziwiam widoki.
 B) Pijąc herbatę, zaplamił się obrus.
 C) Słyszac tę melodię, ogarnęły mnie wspomnienia.
 D) Wchodząc do domu, czuł miły zapach.

15. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Wczoraj przez cały dzień było upalnie.
 B) Nie mogliśmy mu poradzić.
 C) Ciągłe zaczyna się jakas nowa sprawa.
 D) Złapano go na gorącym uczynku.

16. Rodzaj męskoosobowy ma przymiotnik w zdaniu:

- A) Przeżyli ciężkie czasy.
 B) Rozmawiali z najlepszymi sportowcami.
 C) Życzyli nam spokojnych świąt.
 D) Potrzebował poważnych pracowników.

17. Prawidłowo nazwano zaimek w zdaniu:

- A) Gdzie jest łyżeczka? – zaimek przysłowny
 B) Mam tyle problemów. – zaimek liczebny
 C) Weź jego pióro. – zaimek rzeczowny
 D) Pomóż nam. – zaimek przymiotny

18. Prawidłowo powiemy:

- A) Pojadą czterema sańmi.
 B) Mówił o pięciorgu dzieciach.
 C) Był dwa razy cięższy od niego.
 D) W klasie nie było 20 procentów uczniów.

LITERATURA

19. Pan Fogg, bohater książki pt. „W 80 dni dookoła świata”, w drodze z Bombaju do Kalkuty napotkał na przeszkodę w postaci:

- A) braku torów kolejowych
 B) choroby Obieżyświata
 C) zatrzymania przez policję
 D) procesji braminów

20. Aby ocalić kobietę, mającą spłonąć na stosie, pan Fogg próbował:

- A) uśpić strażników
 B) rzucić się na płonący stos
 C) interweniować na policji
 D) wykuć otwór w ścianie świątyni

21. Adaś Cisowski, bohater książki pt. „Szatan z VII klasy”, próbując rozwiązać zagadkę w domu profesora skupił uwagę na:

- A) obrazie
 B) drzwiach
 C) starych meblach
 D) starych dokumentach

22. Cechą powieści jest:

- A) wątek B) dialog
 C) narrator D) fabuła

23. Podziemne królestwo boga Hadesa opływała rzeka:

- A) Lete B) Styks
 C) Pad D) Acheront

24. Przyczyną wojny trojańskiej było:

- A) porwanie Heleny
 B) przybycie bogini Eris na ucztę bogów
 C) postępowanie trojańskiego królewicza
 D) zawładnięcie przez Trojan achajskimi okrętami handlowymi

25. W sporze o jabłko „dla najpiękniejszej” wzięła udział bogini:

- A) Artemida B) Hera
 C) Afrodyta D) Atena

26. Udział Odysusza w wyprawie przeciw Troi polegał na tym, że:

- A) nakłonił do wojny Achillesa
 B) ubłagał Afrodytę o przychylność
 C) zaprojektował drewnianą figurę konia
 D) sprowokował Priama do walki

27. Podczas wojny trojańskiej rozegrała się walka między:

- A) Parysem i Odysusem
 B) Hektorem i Achillesem
 C) Hektorem i Patroklosem
 D) Parysem i Menelaosem

28. Powrót Odysusza do Itaki został opóźniony przez:

- A) Skyllę i Charybdę
 B) Kirke
 C) Telemacha
 D) Polifema

29. W pobliżu Wyspy Syren Odysusz nakazał swym towarzyszom, aby:

- A) serdecznie ugościli syreny
 B) przywiązali go do masztu
 C) uwięzili syreny pod pokładem
 D) zalepili uszy woskiem

30. Epos jako gatunek literacki cechuje:

- A) inwokacja
 B) podział na pieśni lub księgi
 C) styl potoczny
 D) brak apostrof i porównań